

Myksomatoosi kaniineilla - kirjallisuuskatsaus

Rabbit myxomatosis - Review

YHTEENVETO

Myksomatoosi on erittäin herkästi tarttuva ja erityisesti uusissa populaatioissa mahdollisesti lähes täydelliseen kuolleisuuteen johtava villi- ja kesykaniinien virustauti. Suomessa myksomatoosi on todettu ensimmäisen kerran vasta heinäkuussa 2020, mutta virus on endeeminen esimerkiksi Etelä-Ruotsissa, Virossa ja Venäjällä. Taudin aiheuttaa poxviruksiin kuuluva myksoomavirus, joka voi aiheuttaa taudin satunnaisesti myös muilla jäniseläimillä kuten rusakoilla. Sairaus on todettu ensimmäisen kerran Etelä-Amerikassa 1896 ja levitetty tarkoituksella Australiaan ja Eurooppaan 1950-luvulla kaniinikantojen hillitsemiseksi. Myksoomaviruksesta tunnetaan useita eri kantoja, jotka poikkeavat taudinaiheutuskyvyltään. Luonnossa esiintyy heikentyneitä kantoja, joiden vaikutuksesta kanipopulaatiot ovat kehittäneet vastustuskykyä. Merkittävin tartuntareitti on vektorivälitteinen. Tartunta suoran kontaktin ja fomiittien kautta on mahdollinen. Taudinkuvaan liittyy myksoomiksi kutsuttujen ihomuutosten lisäksi erityisesti silmien ja silmäluomien tulehdusta sekä pään alueen ja ulkoisten sukuelinten turvotusta. Sekundaariset hengitystietulehdukset ovat tyypillisiä. Diagnoosi perustuu tyypillisiin oireisiin sekä tietoon epidemiologisesta tilanteesta. Diagnoosi varmistuu PCR:llä sekä kudoksenäytteistä histopatologisin menetelmin. Sairauden vakavuuden vuoksi diagnoosi varmistetaan usein vasta ruumiinavauksessa. Myksomatoosiin ei ole hoitoa. Sairauden hallinta perustuu vektorieläimiltä suojautumiseen ja rokottamiseen. Eläinlääkärien on syytä olla tietoisia myksomatoosista ja tunnistaa mahdolliset tautitapaukset varhain leviämisen estämiseksi.

SUMMARY

Myxomatosis is a highly contagious viral disease in wild and domestic rabbits. It may cause almost 100 % mortality in previously unexposed populations. It is caused by a poxvirus called myxoma virus that can occasionally infect other lagomorphs such as hares. The disease was first recognised in 1896 in South America and deliberately introduced to Australia and Europe in the 1950s to control wild rabbit populations. In Finland, myxomatosis was first diagnosed in July 2020. The disease is endemic in Sweden, Estonia and Russia. Myxomatosis is transmitted primarily by insects. Fomites and direct contact are possible modes of transmission. Typical clinical signs include skin lesions called myxomas, inflammation of the eyes and eyelids and swelling of the head and external genitals. Secondary respiratory infections are common. Many different strains of the virus exist. Attenuated strains occur and wild rabbit populations have developed some resistance against the virus. Diagnosis is based on the clinical signs in known epidemiological context. PCR and histopathology confirm the diagnosis. Because of the severity of the disease, definitive diagnosis is often achieved at necropsy. There is no cure. The control consists of vaccination and protection against insect vectors. Veterinarians should be aware of myxomatosis to be able to recognise and control it as early as possible.

YDINKOHDAT

- Myksomatoosi on myksoomaviruksen aiheuttama usein kuolemaan johtava sairaus kaniineilla.
- Virus tarttuu pääasiassa lentävien, purevien ja pistävien hyönteisten välityksellä.
- Virus aiheuttaa voimakkaita iho- ja silmämuutoksia.
- Tehokasta hoitoa ei ole.
- Tautia ehkäistään rokottamalla kanit ja suojaamalla ne vektorihyönteisiltä.

Käsikirjoitus tuli toimitukseen 30.3.2020.